

Sygnatura akt VI Ka 480/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **19 września 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Grażyna Tokarczyk

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2014 r.

sprawy **S. B.** ur. (...) w K.,

syna E. i R.

oskarżonego z art. 244 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 24 marca 2014 r. sygnatura akt IX K 500/12

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 632 pkt 2 kpk

1. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 w części dotyczącej czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie I i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w pozostałej części i uniewinnia oskarżonego S. B. od popełnienia czynów zarzuczanych mu w punktach II, III i IV, a kosztami procesu w tym zakresie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 480/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 19 września 2014r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 24 marca 2014r., w sprawie o sygn. IX K 500/12, uznał oskarżonego S. B. za winnego popełnienia w dniach 10 kwietnia 2011r., 2 lutego 2011r., 5 lutego 2011r. i 27 lutego 2011r. czterech czynów, z których każdy wyczerpywał znamiona z art. 244 kk, ustalając, iż dopuścił się ich on w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób i za te przestępstwa skazał go na mocy art. 244 kk w zw. z art. 91 § 1 kk na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Nadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Wyrok ten zaskarżył w całości na korzyść oskarżonego jego obrońca, który zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie przepisów procedury karnej, a to:

- art. 4 kpk i art. 7 kpk poprzez sprzeczną z tymi przepisami ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji błędne wnioski co do popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu czynu, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym i przeprowadzonego na rozprawie prowadzi do wniosków zgoła odmiennych,

- art. 191 kpk i art. 182 kpk poprzez niepouczenie świadka L. G. (byłej teściowej oskarżonego) o prawie do odmowy zeznań,

- art. 410 kpk w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk, poprzez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego Sąd I instancji odmówił wiary dowodom stojącym w opozycji do ustaleń Sądu, a także brak odniesienia się do tych dowodów;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, wynikający z wyżej wskazanych naruszeń o charakterze proceduralnym, a polegający na mylnym ustaleniu przez Sąd I instancji, iż oskarżony kierował pojazdem marki P. w dniach 10 kwietnia 2011r., 2 lutego 2011r. oraz 5 lutego 2011r., podczas gdy z prawidłowo dokonanej oceny materiału dowodowego zgodnie ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz zasadami prawidłowego rozumowania wynika, iż oskarżony nie dopuścił się zarzuczanych mu w akcie oskarżenia czynów.

Stawiając powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od stawianych mu zarzutów, a ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna na tyle, że w wyniku jej wywiedzenia zaskarżony wyrok nie mógł się ostać. Koniecznym stało się zatem jego uchylenie w pkt 1 w części dotyczącej czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt I i w tym zakresie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, a nadto zmiana zaskarżonego wyroku w pkt 1 w pozostałej części i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynów zarzuczanych mu w pkt II, III i IV.

Prawdą jest, że w sprawie o popełnienie przez oskarżonego S. B. czynów w dniach 2, 5 i 27 lutego 2011r., realizujących znamiona przestępstw z art. 244 kk, postępowanie przygotowawcze było prowadzone po uzyskaniu pisma – zawiadomienia Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 29 grudnia 2011r., a dowodami mającymi potwierdzić jego sprawstwo, zawnioskowanymi przez oskarżyciela, były jedynie zeznania byłej żony oskarżonego W. G., byłej teściowej L. G. oraz matki R. B.. Na rozprawie, przed rozpoczęciem pierwszego zeznania, zarówno matka oskarżonego, jak i była żona, pouczone przez Sąd orzekający o przysługującym im prawie do odmowy złożenia zeznań, z prawa tego skorzystały, a zatem poprzednio złożone przez nie zeznania nie mogły już służyć za dowód ani być odtwarzane. L. G. natomiast, po odebraniu od niej danych osobowych, została jedynie pouczona w trybie art. 190 § 1 kpk o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy oraz poinformowana o treści przepisu art. 183 kpk, bez pouczenia jej o prawie do odmowy zeznań, po czym złożyła zeznania. Ma rację skarżący, iż z zapisu protokołu rozprawy nie wynika nawet by Sąd orzekający dostrzegł fakt, że świadek L. G. jest byłą teściową oskarżonego, albowiem w protokole znajduje się jedynie zapis określający jej stosunek wobec oskarżonego jako „obca”. Nie ulega natomiast żadnym wątpliwościom, że osoba ta, pomimo ustania małżeństwa oskarżonego i jej córki W. G., jako osoba nadal dla oskarżonego najbliższa, miała prawo do skorzystania z przysługującego jej na mocy art. 182 § 1 kpk prawa do odmowy zeznań w niniejszej sprawie, na co słusznie wskazywał obrońca w apelacji.

Niniejsze uchybienie proceduralne Sądu Rejonowego zostało konwalidowane na rozprawie przed Sądem odwoławczym, kiedy to świadek L. G. podała, że nie chciała składać zeznań na rozprawie, tym niemniej została pouczona o nieprzysługującym jej do tego prawie, stąd złożyła zeznania. Pouczona zatem przez Sąd Okręgowy o prawie do odmowy składania zeznań z prawa tego skorzystała, co oznacza, że przestała w sprawie istnieć jako osobowe źródło dowodowe, a jej wcześniejsze wypowiedzi nie mogą być w procesie karnym odtworzone w żaden sposób, jeżeli zeznania dotyczyć mogą tylko faktów (okoliczności) istotnych dla odpowiedzialności karnej osoby najbliższej (tak wyrok SA w Krakowie z dnia 17 XI 2011r., sygn. II AKa 220/11, KZS 2011, z. 11, poz. 36, postanowienie SN z dnia 4 VII 2012r., sygn. III KK 162/12, BPK 2012, nr 9, s. 5, z głosem aprobującą Z. Kwiatkowskiego WPP 2013, nr 3, s. 103).

Nie myli się także skarżący gdy wywodzi, iż na kanwie niniejszej sprawy to relacja L. G. stanowiła ośnowę poczynionych przez Sąd meriti ustaleń faktycznych; wszak z pisemnych motywów zapadłego orzeczenia wynika to bezsprzecznie. Faktem jest, iż w aktach sprawy znajduje się także dokumentacja fotograficzna (8 zdjęć wykonanych telefonem komórkowym przez L. G.), ten dowód jednak w zestawieniu z protokołem oględzin rzeczy nie stanowi absolutnie wystarczającego dowodu na potwierdzenie sprawstwa oskarżonego odnośnie czynów z lutego 2011r. W szczególności z tej dokumentacji nie wynika aby oskarżony, wbrew orzeczonemu przez Sąd zakazowi prowadzenia pojazdów mechanicznych, taki pojazd w zarzucanym mu czasie prowadził.

W tej sytuacji – z uwagi na brak dowodów potwierdzających sprawstwo oskarżonego – zaskarżony wyrok należało zmienić w tej części poprzez uniewinnienie oskarżonego S. B. od popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt II, III i IV aktu oskarżenia, a kosztami procesu w tym zakresie obciążyć Skarb Państwa.

Zgola inaczej przedstawia się natomiast sytuacja gdy idzie o czyn zarzucany oskarżonemu w pkt I aktu oskarżenia. Tu, jak wynika z pisemnego uzasadnienia wyroku, podstawą ustaleń faktycznych były wyjaśnienia (a w zasadzie jedynie oświadczenie) S. B. złożone w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia, a także zeznania świadków, w tym zwłaszcza relacja Z. Z., który co prawda nie widział kierującego pojazdem marki P. w dniu 10 kwietnia 2011r., jednak potrafił opisać szczegółowo okoliczności pokolizyjne, wskazując także na uzyskane przez niego późniejsze informacje od swojego pracownika odnośnie kierowcy rzeczzonego pojazdu (k. 4, 40, 85). Należy zatem wskazać, że osoba mogąca mieć informacje na temat zdarzenia z dnia 10 kwietnia 2011r., a co najmniej uszkodzenia przodu pojazdu, która następnie była świadkiem jego zakupu przez swojego brata, została przesłuchana w drodze pomocy prawnej w KP w Jordanowie (k. 52-53) i zapewne tylko następnie przez przeoczenie – na skutek jej pominięcia przez oskarżyciela na liście osób podlegających wezwaniu na rozprawę – nie została przesłuchana przez Sąd orzekający na rozprawie, ani też dowód z tych zeznań nie został ujawniony. Dowody z zeznań T. T. (1), a także jego brata K. T. mogą okazać się jednak pomocne przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, zwłaszcza w zestawieniu ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami (w tym dokumentem k. 3). Z uwagi na powyższe, niepełne i niekompletne zgromadzenie materiału dowodowego, nie przesądzając żadnego przyszłego rozstrzygnięcia, ani nie odnosząc się do zarzutów obrońcy w tej części jako przedwczesnych, należało zaskarżony wyrok w zakresie dot. czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt I aktu oskarżenia uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy przeprowadzi zatem ponownie postępowanie dowodowe w całości, poddając analizie treść wyjaśnień oskarżonego i starając się zweryfikować ich treść, a kierując się zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, oceni ich wiarygodność z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w toku rozprawy głównej. W szczególności poszerzy postępowanie dowodowe we wskazanym wyżej kierunku, przesłuchując w charakterze świadków także braci T. i K. T. (po ustaleniu miejsca zamieszkania tego ostatniego, ewentualnie z możliwością skorzystania z instytucji przesłuchania w drodze pomocy prawnej z uwagi na znaczną odległość miejsca pobytu i wynikające z tego trudności) celem ustalenia okoliczności dokonanego przez nich zakupu pojazdu marki P. i relacji zbywcy co do pochodzenia uszkodzeń przodu jego samochodu i zagubienia tablicy rejestracyjnej. Tak zebrany materiał dowodowy Sąd podda następnie wszechstronnej i wnikliwej analizie oraz swobodnej ocenie zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, po czym wyciągnie prawidłowe wnioski końcowe.

Z tych wszystkich powodów Sąd Okręgowy orzekł jak w części dyspozytywnej swego wyroku.